श्री ५ को सरकार

कानून तथा न्याय मन्त्रालय

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले बनाईबक्सेको तल लेखिए बमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारिको लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

२०२५ सालको ऐन नं. ३४

स्वस्तिश्री गिरिराजचक्रचूडामणि नरनारायणेत्यादि विविध विरुदावली विराजमान मानोन्नतमहेन्द्रमाला परम नेपालप्रतापभास्कर ओजस्विराजन्य परम गौरवमय तेजस्वी त्रिभुवनप्रजातन्त्रश्रीपद परम उज्ज्वल कीर्तिमय नेपालश्रीपद परम प्रोज्ज्वल नेपालतारा परम पवित्र ॐराम पट्ट परम ज्योतिर्मय सुविख्यात त्रिशक्तिपट्ट परम सुप्रसिद्ध प्रवल गोरखादक्षिणबाहू परमाधिपति अतिरथी परम सेनाधिपति श्रीश्रीश्रीश्री श्री मन्महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव देवानाम् सदा समरविजयिनाम् ।

स्थानीय पञ्चायतको निर्वाचन सम्बन्धी कार्यविधिको व्यवस्था गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना:- गाउं पञ्चायत, नगर पञ्चायत, जिल्ला सभा र जिल्ला पञ्चायतको निर्वाचनको कार्यबिधि सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले यो ऐन बनाईबक्सेको छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

परिच्छेद–१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भः– (१) यस ऐनको नाम "स्थानीय पञ्चायत (निर्वाचन कार्यबिधि) ऐन, २०२५" रहेको छ।

(२) यो ऐन नेपाल अधिराज्यभर लागू हुनेछ।

(३) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. परिभाषाः– बिषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा–

(क) "निर्वाचन आयोग" भन्नाले नेपालको संविधान तथा तत्काल प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम गठित निर्वाचन आयोग संझनु पर्छ।

(ख) "निर्वाचन" भन्नाले गाउं पञ्चायत वा नगर पञ्चायतको प्रधान पञ्च, उप-प्रधान पञ्च वा सदस्य, जिल्ला सभाको सदस्य तथा जिल्ला पञ्चायतको सभापति, उप–सभापति वा सदस्यको लागि हुने निर्वाचन संझनु पर्छ।

(ग) "मतदाता भन्नाले"–

(१) गाउं पञ्चायतको प्रधान पञ्च तथा उप–प्रधान पञ्चको निर्वाचनको हक्मा सम्बन्धित गाउं सभाको सदस्यहरू,

(२) गाउं पञ्चायतको सदस्यको निर्वाचनको हक्मा गाउं पञ्चायतको सम्बन्धित वडाका गाउं सभाको सदस्यहरू,

(३) नगर पञ्चायतको प्रधान पञ्च तथा उप–प्रधान पञ्चको निर्वाचनको हक्मा नगर पञ्चायतका निर्वाचित सदस्यहरू,

(४) नगर पञ्चायतको सदस्यको निर्वाचनको हक्मा नगर पञ्चायतको सम्बन्धित वडाका मतदाताहरू,

(५) जिल्ला सभाको सदस्यको निर्वाचनको हक्मा गाउं पञ्चायत तथा नगर पञ्चायतका निर्वाचित सदस्यहरू, र

(६) जिल्ला पञ्चायतको सभापति उप–सभापति र सदस्यको निर्वाचनको हक्मा जिल्ला सभाका सदस्यहरू संझनु पर्छ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(घ) "उम्मेदवार" भन्नाले गाउँ पञ्चायत वा नगर पञ्चायतको प्रधान पञ्च उप–प्रधान पञ्च वा सदस्य, जिल्ला सभाको सदस्य तथा जिल्ला पञ्चायतको सभापति, उप–सभापति वा सदस्य पदको लागि खडा हुनें व्यक्ति संझनु पर्छ।

(ङ) "तोकिए बमोजिम" भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत निर्वाचन आयोगले जारी गरेको आदेशमा तोकिए बमोजिम संझनु पर्छ।

परिच्छेद–२

निर्वाचन अधिकृतको नियुक्ती

३. निर्वाचन अधिकृतको नियुक्तीः– (१) प्रत्येक निर्वाचनको लागि निर्वाचन आयोगले निर्वाचन अधिकृत नियुक्ती गर्नेछ। निर्वाचन आयोगले निर्वाचन अधिकृतको अतिरिक्त रिटर्निङ अधिकृत र पोलिंग अधिकृत पनि नियुक्त गर्न सक्नेछ।

(२) निर्वाचन आयोगले रिटर्निङ अधिकृत र पोलिंग अधिकृत नियुक्त गरेकोमा वाहेक अन्य अवस्थामा उप–दफा (१) बमोजिम नियुक्त भएको निर्वाचन अधिकृतले आवश्यकतानुसार रिटर्निङ अधिकृत र पोलिंग अधिकृतहरू नियुक्त गर्न र अन्य कर्मचारीहरूलाई समेत निर्वाचनको काममा खटाउन सक्नेछ।

(३) उप–दफा (१) वा (२) बमोजिम नियुक्त भएको वा खटिएको रिटर्निङ अधिकृत वा पोलिंग अधिकृत वा कर्मचारीहरूलाई निर्वाचन अधिकृतले अवस्था हेरी आफ्नो सबै वा केही अधिकार प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ।

परिच्छेद–३

निर्वाचनको संचालन

४. निर्वाचनको साधारण सूचनाः– निर्वाचन अधिकृतले उम्मेदवारको लागि दरखास्त दिनें र त्यस्को जांच, बुझ गर्न मिति, समय र स्थान उम्मेदवारले नाम फिर्ता लिनें आखिरी मिति र मतदान हुने मिति, समय र स्थान तोक्नेछ र त्यस्को सूचना सम्बन्धित मतदाताहरू र सर्वसाधारणको जानकारीको लागि आयोगले तोकि दिए बमोजिम समयमै प्रकाशित गर्नेछ।

५. मतदाताको नामावलीको प्रकाशन र नामावलीमा दावी विरोधः– (१) निर्वाचन अधिकृतले मतदाता नामावली तोकिए बमोजिम प्रकाशित गर्नेछ र नामावलीमा दर्ता भएको नाम वा कुनै ब्यहोराको विरोध गरी नाम कटाउन वा कुनै दर्ता सच्याई माग्न वा छुट भएको नाम दर्ता गर्न तोकिए बमोजिम म्याद दिनेछ।

तर, नामावलीमा नाम दर्ता नभएको कुनै व्यक्तिले नामावलीमा दर्ता भएको कुनै ब्यहोरा सच्याउन वा नामावलीमा कसैको नाम कटाउनको लागि दावी वा बिरोधपत्र पेश गर्न सक्नेछैन।

(२) उप–दफा (१) बमोजिम दावी वा विरोधपत्र पर्न आएमा निर्वाचन अधिकृतले सबै सबूद प्रमाणको जांचबुझ गरी त्यस्को निर्णय गर्नेछ र सो निर्णयानुसार नामावलीमा हेरफेर गर्नु परेमा आवश्यक हेरफेर समेत गर्नेछ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

६. उम्मेदवारको लागि दरखास्तः– (१) निर्वाचनमा उम्मेदवार हुन चाहनें व्यक्तिले दफा ४ बमोजिमको सूचनामा तोकिएको म्याद भित्र आफै उपस्थित भैं वा अख्तियार प्राप्त वारिस पठाई निर्वाचन अधिकृतले तोकेको ढांचामा निज समक्ष दरखास्त दिनु पर्छ । यस उप–दफा बमोजिम दरखास्त दिने उम्मेदवारले आफ्नो दरखास्तमा १ जना प्रस्तावक र १ जना समर्थकमा नबढाई २ जना मतदाताको सहिछाप गराउनु पर्छ ।

तर, कुनै निर्वाचनमा कुनै एक उम्मेदवारको प्रस्तावक वा समर्थक भई सकेको वा आफै उम्मेदवार भएको व्यक्ति सोही निर्वाचनमा सोही पदका लागि खडा हुने अर्को उम्मेदवारको लागि प्रस्तावक वा समर्थक भएको दरखास्तलाई मान्यता दिइने छैन ।

यो उप–दफा बमोजिमको प्रस्तावक र समर्थकको व्यवस्था निर्वाचन आयोगले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकिएको मितिदेखि लागू हुनेछ ।

(२) उप–दफा (१) बमोजिम दरखास्त प्राप्त भए पछि निर्वाचन अधिकृतले सो दरखास्त रीत पुर्वकको छ छैन हेरी रीत पूर्वकको भए दर्ता गरी त्यस्को निस्सा दरखास्तवाला वा निजको वारिसलाई दिनु पर्छ र रीत नपुगेकोमा जे जति रीत नपुगेको हो सो सच्याउन मौका दिनु पर्छ दरखास्तवालाले सच्याउन नचाहेमा सो ब्यहोरा दरखास्तमा जनाई राख्नु पर्छ ।

७. एक भन्दा बढी पदको लागि उम्मेदवार हुन नपाउनेः– कुनै मतदाता एउटै निर्वाचनमा एक भन्दा बढी पदको लागि उम्मेदवार हुन सक्नें छैन ।

८. दरखास्तको जांच गर्नेः– (१) दफा ६ बमोजिम पर्न आएको दरखास्तलाई निर्वाचन अधिकृतले जांच गर्नेछ । त्यसरी दरखास्त जांच गर्दा उम्मेदवार वा निजको बारिस उपस्थित हुन सक्नेछ ।

(२) उप–दफा (१) बमोजिम दरखास्तको जांच गर्दा निर्वाचन अधिकृतले दरखास्तवाला प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम उम्मेदवार हुन योग्य भए नभएको र दरखास्त यस ऐन बमोजिम रीत पुर्वकको छ छैन जाच्नु पर्छ ।

९. नाम फिर्ता लिनेः– (१) उम्मेदवारले आफ्नो नाम फिर्ता लिन चाहेमा दफा ४ बमोजिम तोकेको म्याद भित्र निर्वाचन अधिकृतलाई लिखित सूचना दिई आफ्नो नाम फिर्ता लिन सक्नेछ ।

(२) उप–दफा (१) बमोजिम नाम फिर्ता लिनें सूचना दिई सकेपछि सो सूचना फेरि फिर्ता माग्न पाइनें छैन ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१०. उम्मेदवारको नामावलीको प्रकाशनः– दफा ९ बमोजिम नाम फिर्ता लिनें म्याद समाप्त भए पछि निर्वाचन अधिकृतले उम्मेदवारहरूको नामावलीको सूची तयार गरी तोकिए बमोजिम प्रकाशित गर्नेछ।

११. निर्विरोध घोषित गर्नेः– उम्मेदवारको संख्या निर्वाचन गरिने पदको संख्या भन्दा बढी नभएमा निर्वाचन अधिकृतले निज वा निजहरू उक्त पद वा पदहरूमा निर्विरोध आएको भनी घोषणा गर्नु पर्छ ।

१२. उम्मेदवारको मृत्यु भएमा मतदान स्थगित हुनेः– कुनै उम्मेदवारको मृत्यु भई सो कुराको जानकारी मतदान कार्य प्रारम्भ हुनु भन्दा अगावै निर्वाचन अधिकृतलाई भएमा सो पदको लागि हुनें मतदान स्थगित गरी यस ऐनको दफा ४ र ६ बमोजिमको कार्यबिधि पुनः अपनाउनु पर्नेछ । दरखास्त स्वीकृत भै सकेको उम्मेदवारले भनें अर्को दरखास्त पेश गर्नु पर्ने छैन तर दफा ९ अनुसार नाम फिर्ता लिएको व्यक्ति पुनः उम्मेदवार हुन चाहेमा अर्को दरखास्त पेश गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद–४
मतदान-कार्य

१३. मतपत्रः– निर्वाचन अधिकृतले मतदाता सूचीमा चिन्ह लगाई प्रत्येक मतदातालाई तोकिए बमोजिमको मतपत्र दिनेछ।

१४. मतदान केन्द्रमा प्रवेशः– (१) निर्वाचन अधिकृतले मतदान केन्द्रमा मतदाता र निम्नलिखित व्यक्ति बाहेक अरूलाई प्रवेश गर्न नदिन सक्नेछः–

(क) सम्बन्धित कर्मचारीहरू,
(ख) उम्मेदवार वा निजको वारिस,
(ग) जनाना मतदाताको काखमा रहेको बच्चा,
(घ) निर्वाचन अधिकृतबाट इजाजत पाएको अरू व्यक्तिहरू।

(२) मतदानको समय समाप्त भएपछि कुनै मतदातालाई मतदान केन्द्रमा प्रवेश गर्न दिइनें छैन तर मतदान केन्द्र भित्र पसी सकेको मतदाताहरूले भनें मतदान गर्न पाउनें छन् ।

१५. अन्धा वा अशक्त मतदाताः– कुनै अन्धा वा शारीरिक अशक्त मतदाताले आफैले मतदान गर्न नसक्नें भई आफ्नो पत्यारको कुनै व्यक्तिलाई साथ लैजान मागेमा निर्वाचन अधिकृतले त्यस्तो व्यक्तिलाई मतदाताको साथमा मत दिनें स्थानमा प्रवेश गर्न दिन सक्नेछ। त्यस्तो मतदाताले निर्वाचन अधिकृतलाई नै साथ लैजानु मागेमा निर्वाचन अधिकृत निजको साथमा जानु हुन्छ ।

0025

१६. नाम ढाँटी आएमा विरोध गर्न पाउनेः– (१) कुनै व्यक्तिले नाम ढांटी मतदान गर्न आएमा उम्मेदवार वा निजको वारिसले रू. २।– धरौट राखी निर्वाचन अधिकृत समक्ष बिरोध गर्न पाउनें छ।

(२) उप-दफा (१) बमोजिम बिरोध गरिएमा निर्वाचन अधिकृतले ठाडो बुझी त्यस्को निर्णय गर्नेछ र सो निर्णय अन्तिम हुनेंछ। बिरोध ठीक नठहरेमा धरौट जफत हुनेंछ। तर विरोध ठीक ठहरिएमा सोही दिन धरौट फिर्ता गरी दिनु पर्छ।

१७. मतपेटिका बन्द गर्नेः– (१) मतदान कार्य समाप्त भएपछि निर्वाचन अधिकृतले उम्मेदवार वा निजको वारिस उपस्थित भए निजको सामुन्ने मतपेटिकाको मतपत्र छिराउनें प्वाल बन्द गर्नु पर्छ। प्वाल बन्द गरेको नफोडी खोल्न नहुनें गरी आफ्नो र उम्मेदवार वा निजको वारिसले चाहेमा निजको पनि लाहाछाप लगाउनु पर्छ।

(२) मतपत्र दिंदा प्रयोग गरिएका मतदाता नामावली मतपेटिका बाहिर खसालिएका मतपत्रहरू तथा निर्वाचन सम्बन्धी मुचुल्काहरू छुट्टै छुट्टै खाममा राखी निर्वाचन अधिकृतले आफ्नो र उम्मेदवार वा निजको वारिसले चाहेमा निजको पनि लाहाछांप लगाई बन्द गर्नुपर्छ।

१८. मतदानको तरीकाः– मतदान गोप्य तरीकाले हुनेंछ।

१९. शंकट कालमा मतदान स्थगित गर्नेः– (१) कुनै मतदान केन्द्रमा हुलदंगा भई वा कुनै प्राकृतिक विपद परी वा अरू कुनै कारणले गर्दा मतदान कार्य हुन नसक्नें भएमा निर्वाचन अधिकृतले सो दिन सो केन्द्रको मतदानको काम स्थगित गरि सो कुराको सूचना निर्वाचन आयोगमा तुरून्त दिनु पर्छ।

(२) उप-दफा (१) बमोजिम स्थगित गरिएको केन्द्रमा मतदान हुनें मिति र समय निर्वाचन अधिकृतले सकभर चांडो ठेगान गरी सो मिति र समयमा मतदान सम्पन्न गरी त्यस्को सूचना निर्वाचन आयोगमा समेत पठाउनु पर्छ।

२०. मतपेटिका बिगारिएमा वा हराएमा पुनः मतदान हुनेंः– (१) कुनै मतदान केन्द्रको मतपेटिका लुटिएमा, खोसिएमा वा कुनै गैर-कानूनी तवरले खोलिएमा बिगारिएमा फोरिएमा, दुर्घटनावस वा जानी–जानी नाश गरिएमा वा हराएमा त्यस्तो केन्द्रको निर्वाचन अधिकृतले मतदान बदर गरी त्यस्को ब्यहोराको प्रतिवेदन निर्वाचन आयोगमा पेश गर्नु पर्छ।

(२) उप-दफा (१) बमोजिम मतदान बदर गरिएको केन्द्रमा पुनः मतदान गर्ने मिति र समय सकभर चांडो निर्वाचन अधिकृतले ठेगान गरी मतदान सम्पन्न भएपछि त्यस्को सूचना निर्वाचन आयोगमा पठाउनु पर्छ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित भएपछि मात्र लागु हुनेछ।

परिच्छेद–५
मतगन्ती

२१. मतगन्तीः– (१) मतदान कार्य समाप्त भए पछि निर्वाचन अधिकृतले मतगन्ती गर्नेछ ।

(२) निर्वाचन अधिकृतले मतगन्तीको काम सकेसम्म लगातार जारी राखी सिध्याउनु पर्छ । कुनै कारणवस मतगन्तीको काम बिचैमा रोक्नु परेमा निर्वाचन अधिकृतले मतपत्रहरू, मतपेटिकाहरू र निर्वाचन सम्बन्धी अरू कागजातहरू बन्द गरी आफ्नो र उम्मेदवार वा निजको वारिसले चाहेमा निजको समेत लाहाछाप लगाई हिफाजतसाथ राख्नु पर्छ ।

(३) निर्वाचन परिणाम घोषणा हुनु भन्दा अगाडी कुनै उम्मेदवार वा निजको वारिसले गन्ती भएको मतपत्रहरू सबै वा कुनै फेरि दोहोऱ्याई गन्ती गराई पाउँभनी कारण समेत खुलाई निवेदन गर्न सक्नेंछ र त्यस्तो निवेदन परेकोमा दोहोऱ्याई मतगन्ती गराउनें वा नगराउनें अधिकार निर्वाचन अधिकृतको हुनेंछ। निर्वाचन अधिकृतले दोहोऱ्याई मतगन्ती नगर्ने निर्णय गरेमा त्यस्को कारण समेत निवेदनमा जनाई त्यस्को सूचना निवेदकलाई दिनु पर्छ ।

(४) निर्वाचन अधिकृतले मतगन्ती गर्ने स्थानमा सम्बन्धित कर्मचारीहरू, उम्मेदवार वा निजको वारिस बाहेक अन्य व्यक्तिलाई बस्न नदिन सक्नेंछ ।

(५) मतगन्ती गर्ने काममा बाधादिनें कुनै पनि व्यक्तिलाई निर्वाचन अधिकृतको आदेशले मतगन्ती गर्ने स्थानबाट बाहिर निकाल्न सकिनेंछ ।

२२. मतपत्र बदर हुने अवस्थाः– देहायका अवस्थामा मतपत्रहरू बदर हुने छन्ः–

(१) निर्वाचन रङ्ग वा चिह्न प्रयोग गरिने निर्वाचनमा–

(क) पोलिंग अधिकृतको सही वा छाप नभएको,

(ख) पोलिंग अधिकृतले सम्बन्धित पञ्चायतको लागि प्रयोग गरेको संकेत नभएको,

(ग) मतपेटिका बाहिर रहेको,

(घ) मत नदिने निश्चय गरी पोलिंग अधिकृतलाई फिर्ता दिएको,

(ङ) सम्बन्धित मतपेटिकामा नखसेको, र

(च) जाली मतपत्र ।

(२) रेजा चिह्न प्रयोग गरिने निर्वाचनमा–

(क) पोलिंग अधिकृतको सही वा छाप नभएको,

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ख) निर्वाचन हुने पदको संख्या भन्दा बढी उम्मेदवारको नामको अगाडि रेजा चिह्न दिएको,

(ग) रेजा चिह्न बाहेक अन्य कुनै कुरा लेखिएको,

(घ) संकेत नबुझिने गरी च्यातिएको वा फोहोर गरिएको,

(ङ) कुनै नाममा पनि रेजा चिह्न नलगाएको,

(च) मतपेटिका बाहिर रहेको,

(छ) रेजा चिह्न बाहेक अन्य कुनै चिह्न लगाएको,

(ज) मत नदिने निश्चय गरी पोलिंग अधिकृतलाई फिर्ता दिएको,

(झ) कोठा बाहिर रेजा चिह्न लगाएको,

(ञ) कुन उम्मेदवारको लागि मत दिएको हो, सो नछुट्टिने गरी रेजा चिह्न लगाएको, र

(ट) जाली मतपत्र ।

२३. निर्वाचनको परिणामको घोषणाः– (१) मतगन्ती सकिने बित्तिकै निर्वाचन अधिकृतले उप-दफा (२), (३) र (४) को आधारमा निर्वाचनको परिणाम घोषणा गर्नुपर्छ ।

(२) गाउँ पञ्चायतको प्रधान पञ्च र उप-प्रधान पञ्च तथा जिल्ला पञ्चायतको सभापति र उप-सभापति पदको लागि हुने मतदानमा सदर भएको कूल मतको पचास प्रतिशत भन्दा बढी मत प्राप्त गर्ने उम्मेदवार निर्वाचित हुनेछ ।

तर (क) कुनै पनि उम्मेदवारले पचास प्रतिशत भन्दा बढी मत प्राप्त गर्न नसकेमा सबै भन्दा बढी मत प्राप्त गर्ने दुई उम्मेदवारलाई कायम राखी पुनः मतदान गराई बहुमत पाउने उम्मेदवार निर्वाचित हुनेछ ।

(ख) पुनः मतदान हुंदा मत बराबर भएमा निर्वाचन अधिकृतले गोलाहाली निर्णय गर्नेछ ।

(३) उप-दफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एक पटकमा २ जना मात्र उम्मेदवार भएको शुरू मतदानमा मत बराबर भएमा निर्वाचन अधिकृतले गोला हाली निर्णय गर्नेछ ।

(४) गाउँ पञ्चायतको सदस्य, नगर पञ्चायतको प्रधान पञ्च, उप-प्रधान पञ्च र सदस्य जिल्ला सभाको सदस्य तथा जिल्ला पञ्चायतको सदस्य पदको लागि भएको मतदानमा साधारण बहुमत प्राप्त गर्ने उम्मेदवार निर्वाचित हुनेछ । मत बराबर भएमा निर्वाचन अधिकृतले गोला हाली निर्णय गर्नेछ ।

अधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

परिच्छेद–६
विविध

२४. निर्वाचनको फांटवारी तयार गर्नेः– मत गणना समाप्त भएपछि निर्वाचन अधिकृतले जम्मा मतदाताको संख्या, जम्मा उम्मेदवारको संख्या, जम्मा खसेको मत संख्या, जम्मा बदर भएको मत संख्या र प्रत्येक उम्मेदवारले पाएको मत संख्या खोली निर्वाचनको फांटवारी तयार गर्नुपर्छ। त्यस्को एकप्रति निर्वाचन आयोगमा पठाउनु पर्छ।

२५. निर्वाचनको निमित्त बैठक बोलाउनु नपर्नेः– यस ऐन बमोजिम हुने कुनै पनि निर्वाचनको निमित्त कुनै पञ्चायत वा सभाको बैठक बोलाउनु पर्ने छैन र जति सुकै संख्यामा मतदाता उपस्थित भएपनि निर्वाचन गर्न बाधा पर्ने छैन।

२६. निर्वाचन अधिकृतले निरीक्षण गर्न सक्नेः– कुनै मतदाता मत दिने स्थान भित्र मुनासिब माफिकको समय भन्दा बढीसम्म बसेमा वा निर्वाचन अधिकृतलाई कुनै शंका उठेमा निजले मत दिने स्थान भित्र आवश्यक निरीक्षण गर्न सक्नेछ।

२७. निर्वाचन रंग वा निर्वाचन चिन्ह तथा रेजा चिन्हः– (१) गाउँ पञ्चायतको निर्वाचनमा उम्मेदवारहरू छुट्याउन निजहरूको मतपेटीकामा रंगको प्रयोग गरिने छ।

तर, आवश्यकतानुसार निर्वाचन आयोगले कुनै गाउँ पञ्चायतको सम्बन्धमा निर्वाचन रंगको बदलामा निर्वाचन चिन्ह प्रयोग गर्ने गरी आदेश जारी गर्न सक्नेछ।

(२) नगर पञ्चायतको निर्वाचनमा उम्मेदवारहरू छुट्याउन चिन्हको प्रयोग गरिनेछ।

तर, आवश्यकतानुसार निर्वाचन आयोगले कुनै नगर पञ्चायतको सम्बन्धमा निर्वाचन चिन्हको बदलामा रेजा चिन्ह लगाउने गरी आदेश जारी गर्न सक्नेछ।

(३) मतदान हुनु भन्दा तोकिएको दिन अगावै निर्वाचन अधिकृतले उम्मेदवार वा निजको वारिस बोलाई गाउँ पञ्चायतको निर्वाचनको हक्मा निर्वाचन रंग र नगर पंचायतको निर्वाचनको हक्मा निर्वाचन चिन्ह रोज्न लगाउनेछ। एकजना भन्दा बढी उम्मेदवारले एउटै निर्वाचन रंग वा चिन्हको माग गरेमा वा कुनै उम्मेदवारले कुनै पनि निर्वाचन रंग वा चिन्ह नरोजेमा निर्वाचन अधिकृतले कुनै उपयुक्त निर्वाचन रंग वा निर्वाचन चिन्ह कायम गर्न सक्नेछ। निर्वाचन अधिकृतले आवश्यक देखेमा उम्मेदवारले रोज्न चाहेको कुनै खास रंग रोज्न नदिन पनि सक्नेछ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

तर, कुनै गाउँ पञ्चायतको निर्वाचनमा निर्वाचन चिन्ह र नगर पञ्चायतको निर्वाचनमा रेजा चिन्ह प्रयोग गर्ने गरी निर्वाचन आयोगबाट आदेश जारी भएकोमा सोही मुताबिक त्यस्ता गाउँ पञ्चायतको निर्वाचनमा निर्वाचन चिन्ह रोज्न लगाई दिनेछ र नगर पञ्चायतको निर्वाचनको निर्वाचन चिन्ह रोज्न लगाउनु पर्ने छैन ।

(४) जिल्ला सभा र जिल्ला पञ्चायतको निर्वाचनमा उम्मेदवारहरू निर्वाचित गर्न रेजा चिन्हको प्रयोग गरिनेछ ।

तर, निर्वाचन आयोगले चाहेमा प्रारम्भिक भन्दा माथिल्लो तहको पदको निर्वाचनमा पनि उम्मेदवारहरू छुट्टयाउन निजहरूको मतपेटीकामा चिन्ह वा रङ्गको प्रयोग गर्न पर्ने व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

२८. एक वडाको मतदाता अर्को वडाको उम्मेदवार हुन पाउनेः— गाउँ पञ्चायत वा नगर पञ्चायतको कुनै एक वडाको मतदाता अर्को कुनै वडाको सदस्यताको लागि उम्मेदवार हुन पाउनेछ ।

२९. निर्वाचन सम्बन्धी कागजातः— (१) निर्वाचन सम्बन्धमा प्रयोग भएका कागजहरू मध्ये निर्वाचन अधिकृतको जिम्मामा रहेको सदर वा बदर भएको मतपत्रको बन्दीखाम मुचुल्काहरूको बन्दीखाम तथा मतदान केन्द्रमा प्रयोग भएको मतदाता सूचीको बन्दीखाम निर्वाचन विशेष अदालतको विशेष आदेश विना खोल्न वा हेर्न हुँदैन ।

(२) उप-दफा (१) मा उल्लिखित कागजहरू बाहेक निर्वाचन सम्बन्धी अरू कागजपत्रहरू हेर्न वा त्यस्को नक्कल लिन चाहेमा तोकिए बमोजिमको दस्तुर तिरी हेर्न वा नक्कल लिन सकिनेछ ।

(३) उप-दफा (१) मा उल्लिखित कागजपत्रहरू उजूरी परेमा अन्तिम टुंगो लागेको मितिले र उजुरी नपरेमा उजूरी गर्ने म्याद भुक्तान भएको मितिले ३ महीनासम्म नसडाई सुरक्षित राख्नु पर्छ ।

३०. आदेश जारी गर्ने र निर्देशन दिनेः— (१) निर्वाचनको कार्यबिधिको सम्बन्धमा निर्वाचन आयोगले आदेश जारी गर्न सक्नेछ र त्यस्तो आदेश नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित गरिनेछ ।

(२) निर्वाचन संचालनको सम्बन्धमा निर्वाचन आयोगले निर्वाचन अधिकृत, रिटर्निङ अधिकृत र पोलिंग अधिकृत तथा निर्वाचनको काममा खटिएको अन्य कर्मचारीहरूलाई समय-समयमा निर्देशन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निर्देशन पालन गर्नु निजहरूको कर्तव्य हुनेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

३१. यस ऐन बमोजिम हुनेः– निर्वाचनको कार्यबिधिको सम्बन्धमा यस ऐनमा लेखिएको जति कुरामा यसै ऐन बमोजिम हुनेंछ।

३२. स्थानीय पञ्चायत (निर्वाचन कार्यबिधि) अध्यादेश, २०२५ निष्कृय भएपछि त्यस्को परिणामः– स्थानीय पञ्चायत (निर्वाचन कार्यबिधि) अध्यादेश, २०२५ निष्कृय भएपछि अर्को अभिप्राय नदेखिएमा सो निष्कृयताले–

(क) निष्कृय हुंदाको बखत कायम नरहेको कुनै कुरालाई जगाउनें छैन।

(ख) सो अध्यादेश बमोजिम चालू भएको कुरा वा सो बमोजिम रीत पुऱ्याई अघिनै गरिएको कुनै काम वा भोगी सकेको कुनै कुरालाई असर पार्ने छैन।

(ग) सो अध्यादेश बमोजिम पाएको, हासिल गरेको वा भोगेको कुनै हक, सुविधा, कर्तब्य वा दायित्वमा असर पार्ने छैन, र

(घ) माथि लेखिएको कुनै त्यस्तो हक, सुविधा, कर्तब्य वा दायित्वका सम्बन्धमा गरिएको कुनै कानूनी कारवाही वा उपायलाई असर पार्ने छैन र उक्त अध्यादेश कायम रहे सरह त्यस्तो कुनै कानूनी कारवाही वा उपायलाई शुरू गर्न, चालूराख्न वा लागू गर्न सकिनेंछ।

लालमोहर सदर मिति २०२५।१२।२८।५

आज्ञाले–
रमानन्दप्रसाद सिंह
श्री ५ को सरकारको सचिव।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।